

**ASOCIAȚIA PENTRU APĂRAREA DREPTURILOR
OMULUI ÎN ROMÂNIA - COMITETUL HELSINKI**

București, Str. Nicolae Tonitza nr.8, Sector 3, Tel / Fax: 312 45 28; 312 37 11, e-mail: apador@dent.ro

LEGEA Nr. 544/2001

privind liberul acces la informațiile de interes public

GHID PRACTIC

Legea nr. 544/2001 îți dă dreptul să obții informații de interes public, să afli ce fac autoritățile cu/pe banii tăi. Pe tine nu te costă nimic.

Ce înseamnă informații de interes public?

- Toate informațiile care se referă la sau rezultă din activitățile unei instituții sau autorități publice ori ale unei regii autonome care utilizează bani publici sunt informații de interes public și oricine le poate cunoaște. Excepțiile sunt detaliate de Legea nr. 544/2001 și privesc numai unele categorii de informații din domenii ca: siguranța națională, activitățile comerciale, datele personale sau procedurile judiciare.

Exemple de informații de interes public:

- numărul autoturismelor cumpărate de Senat/Camera Deputaților într-o anumită perioadă de timp, marca, prețul plătit și persoana care folosește fiecare dintre aceste autoturisme;
- numărul persoanelor care au primit locuințe sociale de la primărie într-o anumită perioadă de timp;
- sumele de la bugetul consiliului local plătite pentru telefoanele mobile ale consilierilor locali într-o anumită perioadă de timp;
- durata medie de soluționare a unui dosar de pensionare într-un anumit an;
- numărul de angajați ai unei anumite regii autonome, procentele din buget alocate salariilor, cheltuielilor curente și investițiilor, într-un anumit an.

Cum poți afla informații de interes public?

- Informațiile de interes public pot fi comunicate din oficiu de autoritățile/instituțiile publice sau ca urmare a cererii tale.
- Nu trebuie să plătești nici o taxă. Accesul la informații de interes public este gratuit.
- Autoritățile și instituțiile publice sunt obligate să pună la dispoziția publicului, din oficiu și într-o formă clară și concisă, informații cum ar fi cele despre organizarea și funcționarea lor, datele lor de identificare (denumire, adresă, numere de telefon, fax, adrese electronice), sursele financiare, bugetul sau bilanțul contabil.
- Dacă vrei să obții o informație de interes public, trimite o cerere direct autorității/instituției publice care are informația, chiar dacă informația pe

care o ceri trebuia pusă din oficiu la dispoziția publicului. Trimite cererea prin poștă, cu **confirmare de primire**. În cerere trebuie să scrii ce informație/informații vrei; denumirea și sediul autorității/instituției publice care are informația; numele, prenumele și semnătura ta și adresa unde să îți se comunice răspunsul.

Exemplu de cerere de informații:

Către Ministerul X,
Compartimentul pentru informații publice
București, Str. Principală 1

Subsemnatul Ionel Popescu (scrie numele tău), domiciliat în Satu Mare, str. Mare nr. 1 (scrie domiciliul tău), vă solicit ca, în baza Legii nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, să îmi comunicați, în scris:

- câte deplasări în străinătate au făcut angajații ministerului în anul 2003;
- numele și funcția persoanelor care au plecat în fiecare din aceste deplasări;
- destinația, scopul și costurile pentru fiecare dintre deplasări.

1 martie 2004
Vă mulțumesc,
Ionel Popescu

- Dacă ai trimis cererea unei alte instituții/autorități publice decât cea care deține informația, cea care a primit cererea trebuie să o trimită autorității competente în 5 zile de la primire și să te informeze că a făcut acest lucru.
- După ce a primit cererea, autoritatea/instituția publică este obligată să îți răspundă:
 - în 5 zile, dacă refuză să îți comunice informația;
 - în 10 zile, comunicându-ți informația sau înștiințarea că informația este complexă și sunt necesare 30 de zile pentru un răspuns;
 - în 30 de zile, comunicându-ți informația complexă solicitată.

Atenție!

Termenele se socotesc în raport de data, menționată în confirmarea de primire, la care autoritatea/instituția publică a primit cererea ta. Ziua în care începe și ziua în care se sfârșește un termen nu se iau în calcul. De exemplu, dacă ai

trimis cererea pe 1 martie 2004, iar în confirmarea de primire se menționează că cererea a fost primită pe 3 martie 2004, autoritatea/instituția publică trebuie să-ți trimită:

- până la 9 martie 2004 inclusiv, refuzul de a-ți comunica informația (5 zile calculate între 3 martie și 9 martie 2004; zilele în care începe și se sfârșește termenul, adică 3 și 9 martie, nu sunt luate în considerare);
 - până la 14 martie 2004 inclusiv, informația solicitată sau înștiințarea că informația este complexă (10 zile calculate între 3 martie și 14 martie 2004; zilele în care începe și se sfârșește termenul, adică 3 și 14 martie, nu sunt luate în considerare);
 - până la 3 aprilie 2004 inclusiv, informația complexă solicitată (30 zile calculate între 3 martie și 3 aprilie 2004; zilele în care începe și se sfârșește termenul, adică 3 martie și 3 aprilie, nu sunt luate în considerare).
- **Păstrează atât confirmarea de primire cât și plicul în care autoritatea/instituția publică ți-a trimis refuzul/răspunsul.**

Ce faci dacă autoritatea publică refuză să-ți comunice informația solicitată?

- În cazul în care autoritatea publică:
 - ți-a scris că refuză să îți comunice informația solicitată;
 - nu ți-a răspuns în nici un fel;
 - ți-a răspuns parțial sau nu ești mulțumit de răspuns, faci o reclamație administrativă și apoi te adresezi tribunalului – secția de contencios administrativ, sau nu faci reclamație administrativă și te adresezi direct tribunalului – secția de contencios administrativ.
- Dacă alegi să faci o reclamație administrativă, aceasta trebuie să cuprindă aceleași mențiuni ca și cererea inițială, plus motivele pentru care consideri că informațiile cerute sunt de interes public. Trimite reclamația conducătorului autorității publice, în termen de 30 de zile de când ți s-a comunicat refuzul sau de când trebuia să ți se răspundă sau de când ți s-a răspuns parțial sau nesatisfăcător.

Atenție!

- Ca regulă, ai grijă să nu depășești 40 de zile (adică 10 zile termenul pentru răspunsul autorității/instituției publice, plus 30 de zile, termenul pentru reclamația administrativă) de la data la care se menționează în confirmarea de primire că autoritatea/instituția publică a primit cererea ta de informații.

- Dacă ai primit un refuz înainte de 5 zile sau un răspuns nemulțumitor înainte de 10 zile de la data la care autoritatea/instituția publică a primit cererea ta, calculezi cele 30 de zile pentru reclamația administrativă de la data primirii refuzului/răspunsului (**data ștampilei poștei de pe plic**).

Exemplu de reclamație administrativă:

Către Ministerul X,
Domnului ministru I. Ionescu,
București, Str. Principală 1

Domnule ministru,

Subsemnatul, Ionel Popescu, domiciliat în Satu Mare, str. Mare nr. 1, formulez reclamație administrativă împotriva refuzului de a mi se comunica informațiile de interes public solicitate în baza Legii nr. 544/2001. La 1 martie 2004 am cerut să mi se comunice:

- câte deplasări în străinătate au făcut angajații ministerului în anul 2003;
- numele și funcția persoanelor care au plecat în fiecare din aceste deplasări;
- destinația, scopul și costurile pentru fiecare dintre deplasări.

Nu am primit nici un răspuns, deși în confirmarea de primire se menționează că cererea mea a fost primită la minister la 3 martie 2004.

Consider că informațiile pe care le-am solicitat sunt de interes public deoarece se referă la activitatea Ministerului X.

Aștept răspunsul dumneavoastră la prezenta reclamație.

15 martie 2004
Vă mulțumesc,
Ionel Popescu

- Dacă alegi să te adresezi direct tribunalului, în plângere trebuie să ceri ca instanța de judecată să constate că informația solicitată este de interes public și să oblige autoritatea/instituția publică să ți-o comunice în scris într-un termen determinat. În plus, poți cere și obligarea autorității/instituției publice la plata de daune morale și/sau materiale. Poți să te adresezi tribunalului și după ce ai formulat o reclamație administrativă, dar nu ți s-a comunicat informația cerută.

- Când faci plângerea la tribunal, fie o depui personal la registratură, fie o trimiți prin poștă cu confirmare de primire. Plângerea o faci la alegere, fie la tribunalul în a cărui rază teritorială domiciliezi, fie la tribunalul în a cărui rază teritorială se află sediul autorității/instituției publice. **Nu datorezi nici o taxă de timbru pentru plângere.** Depui sau trimiți plângerea la tribunal în termen de 30 de zile de la data la care au expirat termenele în care autoritatea/instituția publică era obligată să-ți răspundă la cererea inițială de informații.

Atenție!

Dacă ai trimis și o reclamație administrativă, nu aștepta 30 de zile de la data când ți s-a răspuns sau trebuia să ți se răspundă la aceasta, pentru că va fi prea târziu să mai faci plângere la tribunal. Ca regulă, ai grijă să nu depășești 40 de zile de la data la care se menționează în confirmarea de primire că autoritatea/instituția publică a primit cererea ta inițială de informații.

Exemplu de plângere la tribunal (se depune sau se trimite prin poștă la secția de contencios administrativ a tribunalului):

Domnule Președinte,

Subsemnatul, Ionel Popescu, domiciliat în Satu Mare, str. Mare nr. 1

Chem în judecată

Ministerul X, cu sediul în București, str. Principală nr. 1, pentru ca prin hotărârea ce veți pronunța să dispuneți:

1. obligarea pârâtului să îmi comunice informațiile de interes public solicitate;
2. fixarea unui termen în care pârâtul să îmi comunice aceste informații;
3. obligarea pârâtului la plata de daune morale în sumă de ... lei și daune materiale în sumă de ... lei.

Motivele cererii sunt următoarele:

La 1 martie 2004, în baza Legii nr. 544/2001, am solicitat în scris Ministerului X să îmi comunice:

- câte deplasări în străinătate au făcut angajații ministerului în anul 2003;
- numele și funcția persoanelor care au plecat în fiecare din aceste deplasări;

- destinația, scopul și costurile pentru fiecare dintre deplasări.

Nu am primit nici un răspuns în termenul legal de 10 zile.

Consider că refuzul ministerului este nejustificat, deoarece informațiile solicitate sunt de interes public întrucât se referă sau rezultă din activitatea unei autorități/instituții publice.

Refuzul nejustificat mi-a produs suferințe psihice, deoarece mi-a creat sentimente de frustrare, de inferioritate, fiind umilit de autoritățile care m-au ignorat. Consider că valoarea prejudiciului moral astfel produs este de ... lei.

De asemenea, mi-au fost produse și prejudicii materiale care constau în și care se ridică la suma de lei.

În drept îmi întemeiez cererea pe dispozițiile art. 22 din Legea nr. 544/2001.

Anexez prezentei cereri o copie a cererii din 1 martie 2004, precum și a confirmării de primire.

Precizez că prezenta acțiune este scutită de taxă de timbru conform art. 22 alin. 5 din Legea nr. 544/2001.

Depun acțiunea și înscrisurile ce o însoțesc în două exemplare, din care unul pentru instanță și unul pentru a fi comunicat pârâtului.

30 martie 2004

Vă mulțumesc,
Ionel Popescu

Domnului Președinte al Tribunalului Satu Mare

- Secția de contencios administrativ a tribunalului va judeca plângerea ta, în procedură de urgență. Dacă nu vrei/nu poți să te duci la înfățișările de la tribunal, scrie în plângere că soliciți judecarea plângerii și în lipsa ta.
- Dacă nu ești mulțumit de soluția instanței, poți să o ataci cu recurs, pe care îl depui la tribunalul care ți-a judecat plângerea, în termen de 15 zile de

când ți-a fost comunicată hotărârea. **Nu datorezi nici o taxă de timbru.** Atunci când tu ești mulțumit de hotărârea tribunalului este foarte posibil ca instituția/autoritatea publică să facă recurs, în 15 zile de când i s-a comunicat hotărârea. Dacă nimeni nu face recurs în cele 15 zile, hotărârea tribunalului este irevocabilă și procesul se încheie. Dacă tu sau autoritatea/instituția publică faceți recurs, vei primi acasă o citație prin care vei fi informat când și de către ce instanță va fi judecat recursul. Hotărârea instanței de recurs este irevocabilă și procesul se încheie.

- Instituția/autoritatea publică obligată prin hotărâre judecătorească irevocabilă să îți comunice informația trebuie să o facă fără vreo înștiințare sau somație prealabilă, în termenul stabilit de instanță sau, dacă nu este menționat nici un termen, în cel mult 30 de zile de la data când hotărârea devine irevocabilă.
- Dacă autoritatea/instituția publică tot nu îți comunică informația, adresează-te, pe baza articolului 16 din Legea nr. 29/1990 a contenciosului administrativ, secției de contencios administrativ a tribunalului sau, după caz, a curții de apel de la locul tău de domiciliu. În cazul în care printre pârâți se află o instituție/autoritate centrală (de exemplu, ministere), competentă să judece plângerea ta este curtea de apel (conform deciziei nr. 337/29.01.2004 a Înaltei Curți de Casație și Justiție). În celelalte cazuri, competența este a tribunalului. Cere obligarea conducătorului instituției, în nume propriu, la plata unei amenzi către stat de 500 lei/zi de întârziere. Poți să ceri și obligarea autorității/instituției publice și a conducătorului acesteia la plata unor daune de întârziere, sub forma unei sume fixe pe zi de întârziere, la aprecierea ta. Cererea este scutită de taxă de timbru. Poți să ataci hotărârea instanței cu recurs, pe care îl depui la acea instanță în termen de 15 zile de când ți s-a comunicat hotărârea.
- În același timp, adresează-te printr-o scrisoare și presei locale, arătând că o instituție/autoritate publică refuză să respecte o hotărâre judecătorească irevocabilă. Împreună cu scrisoarea, trimite și copii ale hotărârilor judecătorești.